

Životna sredina u Srbiji je trenutno u velikoj opasnosti, ne samo zbog jednog, već 10 rudnika litijuma, koliko je ucrtano u predloženi prostorni plan. Dr Dragana Đorđević, koja je više puta ukazala da bi iskopavanje rude i njena prerada u dolini Jadra mogli da imaju katastrofalne posledice po životnu sredinu, nastavlja da ukazuje na sve što je štetno po životnu sredinu, jer je to njen posao.

Nisu vas ubedili da će se mešanje rude i sumporne kiseline, radi izdvajanja litijuma, vršiti u visokokontrolisanim uslovima i da štete po životnu sredinu neće biti. Nisu vas ubedili?

Idejni projekat ne postoji, a ja ne mogu da verujem na reč kompaniji koja godinama tvrdi da se u dolini Jadra nalazi 10 odsto globalnih rezervi litijuma, kad naučna literatura ukazuje da ih ima manje od jedan odsto. Tehnologija koja se planira u Jadru je ona koja se planira i za rudnik litijuma i bora u pustinji Nevada. Prema toj tehnologiji, samlevena ruda se transportnim trakama doprema do otvorenih reaktora u kojima se meša sa kiselinama. Oni će dnevno koristiti oko 1.000 tona sumporne kiseline koncentracije 98 odsto koja isparava sama od sebe. Ako se ona prelijeva preko rude, šta možemo očekivati nego da izlazi para i prži sve okolo, a okolo je plodno zemljište i bogat biodiverzitet.

Iza „Rio Tinta“ stoje velike sile, a očigledno imaju i podršku srpskih vlasti. Da li vas je uplašilo to što vas direktno prozivaju?

Nisam uplašena. Uopšte o tome ne razmišljam. Smatram da je posao akademskog građanina da o bitnim pitanjima pristupa i govori kritički, pogotovo ako uoči da će neki politički potezi naneti nepopravljivu štetu, što bi se u ovom slučaju desilo. Naučna oblast kojom se bavim, a tiče se traženja uzročno-posledične veze ugrožavanja životne sredine, omogućava mi da lako uočim ključne rizike koji bi naneli štetu životnoj sredini, koju treba zaštititi. A ja upravo to i radim.

U Nacrtu prostornog plana Srbije pominje se čak 10 rudnika litijuma. Gde bi oni trebalo da se nalaze?

Mi govorimo samo o rudniku u Jadru, a tih potencijalnih 10 rudnika litijuma se prostire od Loznice, Valjeva, preko Čačka i Jagodine skroz do Vranja. Videla sam mapu rudnih tela litijuma u našem regionu koja se prostiru od Hrvatske (oko Zagreba), preko Bosne i Hercegovine, Srbije, Severne Makedonije, Grčke, do Turske, a samo mi planiramo iskopavanje litijuma sa dramatičnim posledicama u vidu viševekovnog zagađenja životne sredine. Pa nisu valjda ostali ljudi?

Sa tolikim brojem rudnika mi ćemo Srbiju pretvoriti u jedno veliko toksično jalovište. Od ovako plodne zemlje koja može da hrani celu Evropu, napravićemo toksična mesta na kojima više ništa ne raste.

Šta mislite o predloženom pa povučenom zakonu o vodama?

On predstavlja pokušaj da se legalizuje sav javašluk koji se trenutno dešava i pored zakona koji garantuju zaštitu voda, a koji se planira i ubuduće. Mi imamo na Savskom nasipu čitavo divlje naselje napravljeno u zabranjenoj zoni, na vodoizvorištu. Sagrađeni su objekti iznad reni-bunara gde su i septičke jame. Iz reni-bunara uzimaju vodu i struju, rastresaju nasip koji štiti od poplava novobeogradsku stranu prestonice. To je nešto što je nezamislivo. Poplava u Obrenovcu se 2014. godine desila upravo zbog toga što su nasipi bili oštećeni. Kada država ne radi svoj posao i kada institucije ne brinu o našem zdravlju i bezbednosti, onda to moraju građani. Raduje me da se pojavila velika armija mladih obrazovanih ljudi koji su svesni problema, koji ga prepoznaju i imaju znanja i snage da se bore za svoje mesto u kome će živeti, a mi smo tu samo da im svojim znanjem pomognemo.

Izvor: nova.rs